

1. 'अनयोक्तिः' शब्दस्य अर्थः कः?

- A. उपनिषद्भागः B. तर्ककथा
C. अप्रत्यक्षेन कथ्यमानं बोध्यम् D. शब्दकोशः (C)

व्याख्या: 'अनयोक्तिः' इत्यस्य अर्थः अप्रत्यक्षेण उपमेयानां विशिष्टबुद्ध्यर्थं निरूपणम्।

2. 'बालदुष्टस्य उपमा' कथं प्रदर्शिता अस्ति?

- A. सिंहस्योपमा B. अजगरस्योपमा
C. अग्नेरिव विनाशकारी D. पवनस्योपमा (C)

व्याख्या: बालदुष्टः यदि शिक्षितः न भवति, तर्हि सः अग्निवत् सर्वं विनाशयति इति उक्तम्।

3. 'विद्यया विहीनः पशुः' इति कथनस्य अर्थः कः?

- A. पशुः विद्यावान् भवति
B. विद्याहीनः मनुष्यः पशुसमानः भवति
C. पशवः पाठयन्ति D. मनुष्यः सदा ज्ञानी (B)

व्याख्या: अनयोक्त्यां स्पष्टं प्रदर्शितं यत् विद्याहीनः मनुष्यः पशुनेव आचरति।

4. "बालः कुपाठकः" इत्यस्य उपमेयम् किम्?

- A. मृगः B. वानरः
C. सिंहः D. मत्स्यः (B)

व्याख्या: पाठे उक्तं यत् यथा वानरः पुस्तकम् उन्मील्य केवलं खेलति, तथैव कुपाठकः बालः।

5. "मन्दः मित्रेण हन्यते" इत्यस्य उपमेयः कः?

- A. सिंहः B. मूर्खः मित्रं
C. बालः D. शिक्षकः (B)

व्याख्या: मूर्खः मित्रं सदा अनिष्टं करोति इति उपमायाम् दर्शितम्।

6. "धनिकः गर्वी" इत्यस्य उपमा कस्योपमा अस्ति?

- A. सर्पस्य B. सिंहस्य
C. गजस्य D. वायोः (A)

व्याख्या: पाठे वर्णितं यत् यथा सर्पः गर्वितः, तथैव धनिकः अपि गर्वं करोति।

7. "नीचः कः न सहाः" इत्यस्य तात्पर्यम् किम्?

- A. उच्चशिक्षितः चापल्यम् करोति
B. नीचः केवलं स्वलाभाय कार्यं करोति
C. मित्रं सदा रक्षति
D. साहाय्यं विना त्यजति (B)

व्याख्या: नीचः स्वलाभाय एव कार्यं करोति, मित्रमपि हानिं करोति।

8. "धूर्तः विश्वासं न कुर्यात्" इत्यस्य कारणं किम्?

- A. सः ज्ञानी भवति B. सः मित्रं रक्षति
C. सः आत्मनं रक्षति
D. सः अपि अन्येषां विश्वासं न करोति (D)

व्याख्या: धूर्तः स्वभावतः कपटी भवति, अतः सः अन्येषु विश्वासं न करोति।

9. "लुब्धकः न सन्तोषं लभते" इत्यस्य अर्थः कः?

- A. लुब्धः धनं त्यजति
B. लुब्धः स्वभावतः अतृप्तः भवति
C. लुब्धः अन्नं न इच्छति
D. सः शिक्षां प्राप्नोति (B)

व्याख्या: पाठे उल्लिखितं यत् लुब्धकः धनप्राप्तौ अपि सन्तुष्टो न भवति।

10. "विनीतः सर्वत्र पूज्यते" इत्यस्य उपमा किम्?

- A. चन्दनवत् B. अशोकवत्
C. अग्निवत् D. वायुवत् (A)

व्याख्या: पाठे उल्लिखितं यत् विनयशीलः जनः चन्दनवत् सर्वत्र आदरणीयः भवति।